

Vydané 14.7.2017 číslo výtlačku 2 / 2017

MALUŽINSKÉ NOVINKY

www.obecmaluzina.sk

**Nehľadaj v živote cestu,
hľadaj pokoj.
S pokojom príde šťastie,
so šťastím radosť
a s radosťou láska...
CESTA SA UKÁŽE SAMA.**

RADOVICA – DOMINANTA MALUŽINEJ

S Malužinou sa neodmysliteľne spája skalnatý vrch Hradište, ktorý sa nad ňou týči. Pre väčšinu z nás asi neznámy pojem. My domáci ho voláme Radovica. Ešte ako dieťa som naň túžila vystúpiť, pokoriť ho. Bol pre mňa a aj je veľkou dominantou Malužinej.

V jeden slnečný letný deň sme sa s babmi rozhodli, že naň vystúpime. Vybrali sme sa po starej ceste do Kráľovej Lehoty a po chvíli sme odbočovali doľava na cestičku, ktorá nás mala zaviesť až na vrchol. Cesta hore bola ťažká a to aj z dôvodu zle udržiavaného chodníka, ktorý sa nám strácal pred očami. Keď sme sa dostali pod skaly, nevedeli sme nájsť štrbinku, kadiaľ vystúpime nahor. Nakoniec sa nám to podarilo. Mysleli sme si, že to bude malina a hore budeme tak za hodinku. Celá túra nám trvala asi tri hodiny. Samozrejme bolo to spôsobené aj našim blúdením. Ten výhľad však za to stál, jeden z najkrajších, aký som mala možnosť vidieť počas

mojich potuliek našimi horami.

Zaujímalo ma, prečo vlastne Radovicu voláme Radovica a nie jej pravým názvom. Rozhodla som si spraviť menší prieskum medzi občanmi, či by mi niekto vedel na toto odpovedať. Najskôr som zistila, že Radovica by sa po správnosti mala volať Hradištica a domáci si to prekrútili na Radovica. V literárnych zdrojoch som naozaj našla toto pomenovanie, avšak samotný skalný masív sa nazýva Hradište. Odpoveď na otázku, prečo ju voláme Radovica, som od občanov nedostala. Odpovede zneli: „Jednoducho od nepamäti je to Radovica!“

Myslím si, že v posledných rokoch sme jej nevenovali dostatočnú pozornosť. Je to vrch, ktorý je podľa môjho názoru pre obec charakteristický a nie je zlý nápad, keby sa každoročne konal výstup naň. Čo vy nato? Pridáte sa? Už toto leto sa bude konať prvý výstup na Radovicu. Tešíme sa na Vás!

Kristína Lukášová

BESEDA S BYLINKÁROM

Dňa 6.6.2017 sme sa na našom obecnom úrade mali možnosť zúčastniť „Zdravotnej prednášky o bylinkách a mastičkách“. Prednášal kúpeľný lektor a bylinkár Karel Štenbaur, spolupracovník farmácie Biomedica Praha. Tento mladý muž, otec rodiny, nechodí bylinky len zbierať a robiť z nich čaj. Na túto činnosť má svojich ľudí – zberateľov a farmárov, ktorí sú zárukou kvality a spoľahlivosti v dodávaní biologicky čistých produktov. On sám pracuje v českom výskumnom ústave v Prahe a zaoberá sa vývojom rôznych bioproduktov. A ako taký podlieha stálej „euro-kontrole“. Napriek tomu sa tieto výrobky nedajú kúpiť nie len v slovenských lekárňach, ale ani v českých.(?!). Za to veľký záujem prejavujú zákazníci z Francúzska a Nemecka.

Hlavnou témou prednášky, či besedy boli však byliny – zber, použitie a liečivé účinky. Pán prednášateľ nám potvrdil mnohé naše skúsenosti s používaním bylín a poradil aj postupy pri výrobe lúhov, napr.: listy brezy na detoxikáciu črevnej flóry v jarnom období, kvety z gaštanu na potieranie kŕčových žíl, uskladnenie bazalky či medovky zamrazením, „zaváranie“ kvetov a listov kapucínky, vynikajúcej protizápalovej byliny. Obklady z bazových listov na kolena po zákroku vyberania vody z kolena, alebo výrastkov na päte, ... Bolo toho neúrekom, no žiaľ, všetko sa zapísať nedalo (lepšie by bolo si prednášku nahrávať).

Beseda prebehla v príjemnej atmosfére. Pán Štenbaur ma zaujal svojou bezprostrednosťou a svojimi fundovanými vedomosťami a skúsenosťami, ale aj zážitkami z iných prednášok a fór a názorov. Dve hodiny diskusie

bolo primárne času na vyčerpanie danej témy. Predložil nám aj tri výrobky, ktoré sme si mohli zakúpiť – na ošetrovanie pokožky (popraskaná koža, plesne a nadmerné potenie), bolesti hrdla a hlasiviek a proti bolesti pohybového aparátu.

Viacie vedomostí o výrobkoch a bioproduktoch môžete získať z katalógu, ktorý vám pošlú na požiadanie na e-mailovej adrese: spektrumkm@seznam.cz.

Stazka Chytilová

DEDINU SME PRED POVODŇOU OCHRÁNILI

Poslednú rozsiahlu povodeň zažila naša obec v roku 1974. Keď sa v piatok 28.4.2017 začala hladina potoka dvíhať, všetci sme spozorneli. Okolo 17-tej hodiny sa začala pod obcou prelievať voda zo Svidovského potoka ponad cestu č.72. O 17.15 hod. som informoval políciu v Liptovskom Hrádku o situácii na ceste. Polícia okamžite reagovala na výzvu a vyslaná hliadka začala riadiť dopravu. O 17.30 som informoval správcu štátnej cesty – Slovenskú správcu ciest Liptovský Mikuláš o vzniknutej situácii. Tí prisľúbili, že na kritické miesto posielajú pohotovostnú službu. Pohotovostná služba skutočne prišla do niekoľkých minút, osadila dopravné značky na zníženie rýchlosti a odišla.

Stanislav Kriššák začal čistiť priestor pred priepustom mosta svojim súkromným bagrom. Približne o 19.15 som dostal informáciu od A. Gulašovej, že na rybárejšej sa voda prelieva ponad lavičku (prechod k obecnému záchytnému prameňu na stanovom tábore) na lúku. Hneď som to šiel pozrieť. O lavičku sa zachytili konáre a korene stromov a voda sa

vylievala na lúku. Stanislav Kriššák bagrom odstránil nánosy dreva spolu s lavičkou a voda sa vrátila späť do koryta. Stanislav Kriššák ml. zas riešil situáciu pod Glianom, z ktorého sa valila voda ponad cestu na pozemok Pavelkovcov. Museli prehĺbiť odvodňovací kanál pri ceste. Kriššákovcom dochádzala nafta a tak som spolu s Mariánom Vernarcom prebrodil potok a priviezli sme z Lipt. Hrádku 80 litrov nafty. Našťastie mal Marián odstavené auto na druhej strane mosta. Keď sme sa vracali, na kritickom úseku Svidovského mosta bol už druhý bager (výkonnejší) z firmy Eurovia, ktorý pomáhal čistiť priestor pred priepustom mosta.

Povodňová situácia v obci sa zhoršovala, voda stúpala. Na 21.00 hod. som zvolal na obecný úrad krízový štáb. Prišli všetci poslanci a zástupcovia hasičov Róbert Ozdýnyi a Andrej Pastucha. Hasiči monitorovali kritické miesta v blízkosti potoka, začisťovali mostové priepusty, vyťahovali občanom vodu z pivníc. O 21.00 prestalo pršať, no voda stále stúpala. Vytiahli sme protipovodňové vaky a naplňali ich vodou.

Teraz sme ocenili protipovodňový vozík, ktorý sme dostali spolu s hasičským autom. Použili sme 2 protipovodňové vaky. Okolo 2 hodiny rannej voda začala konečne klesať. Vyčerpaní a mokří sme išli spať nadránom. Hasiči si rozdelili hliadky a situáciu monitorovali až do rána. V sobotu ráno o 9.00 som telefonicky informoval Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši o celkovej situácii v obci, aj na moste. Obec Malužiná vďaka obetavým hasičom a občanom obce neutrpela žiadne veľké škody. Horšie boli na tom obce Nižná a Vyšná Boca.

Situáciu okolo Svidovského mosta začal v sobotu riadiť Okresný úrad Liptovský Mikuláš spolu so starostkou obce Liptovská Porúbka, ktorý zabezpečil náhradný most zo štátnych hmotných rezerv. Most sa nachádza v katastrálnom území Liptovskej Porúbky a všetky náklady spojené so zemnými prácami, výmenou mosta a s prácou hasičov refunduje Liptovskej Porúbke štát. Obec Malužiná postavila z vlastných zdrojov lavičku, aby obyvatelia mohli prechádzať na druhú stranu rieky.

V nedeľu ráno sme s B. Chytilom prešli celý potok, od Rybárejšej lúky až po Svidovský most. Skonštatovali sme, že je potrebné previesť nasledovné úpravy: prehĺbenie koryta potoka, úpravu poškodených brehov a vypílenie stromových porastov v brehoch potoka, nakoľko takéto úpravy sa nerobí najmenej 50 rokov. So správcou vodného toku som sa dohodol o zvolaní všetkých kompetentných zainteresovaných orgánov potoka Bocianky, ktorými sú Štátne Lesy, Životné prostredie a Povodie Váhu. Jednanie sa uskutoční v mesiaci júl, kde bude dohodnuté, čo sa bude robiť, v akom rozsahu a v akom termíne.

Na záver chcem poďakovať všetkým, ktorí boli nápomocní pri riešení tejto krízovej situácie v obci. Či už sú to dobrovoľní hasiči alebo občania.

Ďakujem
Robovi Ozdýnyimu
Štefanovi Liptákovi
Andrejovi Pastuchovi
Jánovi Húzdrikovi
Romanovi Pavelkovi
Mojovi Gulašovi
Stanovi Kriššákovi ml.
Stanovi Kriššákovi st.

Vďaka chalani !

Martin Španko
starosta obce

CESTOU NA ĎUMBIER

Bola krásna jeseň, popoludní sme sa vybrali s priateľom na malú takmer zničenú chatku, ak sa dá starej ošarpanej chate bez dverí a pár plechov, čo tvorili strechu povedať. Príchod bol už na súmraku. Rýchlo sme pripravili čečinu s kosodrevinou a dlhé trávy, ktoré boli okolo dostatok. Postel bola pripravená. Kamarát už kládol oheň v starom ohnisku.

Sedeli sme pri tlejúcej pahrebe a jedli opečenú slaninu. Pripravovali cestu, ktorou budeme zajtra pokračovať. Pri vyvieracke, kde bola opustená chata a pramenil potôčik, len záblesky svetla dohárajúceho ohňa ukazovali malý nedošliapaný chodník. V zrube už blikalo svetlo zo zapálenej sviečky. Parafín stekal na veľký kameň. Zaliezli sme do spacákov. Sviečka dohorela, nastala tma. Cez deravú strechu bolo vidno hviezdy, krásny pohľad, keď ležíte a hviezdy sú nad hlavou. Naše oči sa pomaly zatvorili.

Neviem ako dlho sme spali, keď nás prebudilo prvé ohlásenie sa jeleňa. Pozrel som znova na oblohu, bola iná, ako keby tú chatku pokial' sme spali, niekto otočil. Zo spacákov sa nám nechcelo, bolo zavčasu, tak sme v tichosti podriemkávali. Obloha niekde v diaľke na východe dostala modrastý nádych a vtedy sa ozval jeleň. Trúbenie bolo iné. Upozornil, že sa mu nemá nikto motať v jeho rajóne. Chvíľu sme

načúvali a potom sme pomaly vytiahli zo spacákov ďalekohľad. V diaľke na obzore od východu začalo svitať. Jelené sa ozývali častejšie. Kamarát spozoroval v jednej čistine medzi kosodrevinami jelenice, ale jeleň nie a nie ukázať svoju majestátnu postavu.

Boli sme už zbalení a ešte raz pozreli na jelenice a nad nimi ako kráľ sa objavila postava nášho krásavca. Veľké parožie mu siahalo skoro po celom chrbte. Otočil hlavou s parožím. Mal som dojem, že sa točí porast. Chvíľku postál, zareval a stratil sa z dohľadu.

Zobrali sme batohy a pomaly sa začali presúvať na Solisko. Čučoredie vyše kolien ešte mokré po rannej rose šušťalo o maskáče. Keď sme vystupovali do hole, nová a stará tráva tvorili fantastický koberec. Naše nohy sa hlboko zabávali, chôdza bola veľmi náročná. Po nejakom čase sme došli na turistický chodník, ktorý smeroval až na Ďumbier.

Zdola pod nami bolo počuť hlasy, turisti alebo zbierači brusníc. Slnko vystúpilo nad horizont, ohrievalo chladný vzduch, ktorý bol čistý, priehľadný. Na pohľad sa zdalo všetko blízko. V takom ráne sme kráčali. Na vrchol Rovnej hole. Bol to úžasný zážitok. Urobili sme z vrchola hole niekoľko krásnych záberov Ďumbiera, Chopku, Kráľovho stola a Ohnišťa. Pozreli sme do diaľky, kde pokračoval chodník. Od Bockého sedla sa zarezával do kosodrevia ponad Štiavnickú dolinu, krásny pohľad. Chvíľu sme sa kochali pohorím, ktoré bolo

zaliate slnkom, zdvihli batohy a pokračovali smerom na Bocké sedlo.

Po príchode do sedla sme si urobili malú prestávku. Slnko už poriadne prihrievalo. Dúšok čistej vody prišiel akurát v pravý čas. V našej naplánovanej ceste sme pokračovali, stratili sme sa v kosodrevine, kadiaľ prechádzal chodník. Naši priatelia – jelené nás svojim trúbením povzbudzovali pri kráčaní. Netrvalo dlho, pred nami sa otvorila krásna sfarbená Štiavnická dolina. Príroda je naozaj najlepší maliar. Zadávali sme sa tak svedomito a nevšimli sme si, že sa na nás díva mladý jelenok. Bol blízko.

Pri pohľade na tú krásu sme pokračovali chodníkom na Kráľičku. Došli sme na rozhranie Liptova a Hrona. Nezdržovali sme sa a pokračovali na chatu Milana Vlastislava Štefanika. Krátky odpočinok nám prišiel vhod. Bez batohov sme vystupovali na vrchol Ďumbiera. Prekrásny pohľad na okolité vrcholky. To ticho bolo rušené turistami, ktorý tiež kráčali na vrchol. Po návrate k chate sme sa chvíľu rozprávali s turistami o sploatočnej ceste. Mali sme pokračovať na Bocké sedlo Starobockou dolinou na zástavku ČSAD. Ale po dohode, že nás zvezú, sme pokračovali na Lajštoch. Tu naša cesta skončila. Krásne počasie a príroda boli ozdobou krásnej turistickej cesty.

Jozef Toček

TURISTICKÝ ODDIEL návšteva Slovenského raja

Pomaličky, ale isto sa nám začala tohtoročná turistická sezóna. Príjemné jarné počasie nás neustále láka spoznávať krásu našich hôr. Malužinský turistický oddiel začal túto sezónu výletom do Kvačianskej doliny a o niekoľko týždňov neskôr sa turisti vybrali do ďalšej krásnej lokality – Slovenský raj.

Výlet do Slovenského raja nám pomohol naplánovať pán Grek – trasa z Podlesku nenáročnou trasou až na Kláštorisko. Zraz sme mali v nedeľu ráno pred požiarom zbrojnicou. Odtiaľ sme vyrazili na dvoch autách do obce Spišský Štvrtok, kde sme sa stretli s pánom Grekom a jeho manželkou a spoločne vyrazili do Slovenského raja. Celkovo nás bolo dvanásť. Vzhľadom na nenáročnosť terénu sme boli vekovo rozmanitá skupinka. Najmladší člen výletu bolo štvoročné dievčatko Lilien Šišková, ktorá celú trasu zvládla takmer bez pomoci.

Pred túrou sme sa ešte zastavili v miestnom bufete, kde sme sa na cestu povzbudili kávičkou a potom nadšene vyrazili vpred. Počasie nám prialo. Po daždivých dňoch vykuklo slniečko. Upršané dni si síce odniesli naše topánky a nohy v podobe blata, ale to nikomu nevadilo. K prírode to predsa patrí. Prešli sme rôzne mosty, schody zo železa pripevnené k skalám a postupne sme sa dostávali k rebrikom. Veru, že sme sa aj poniektorí zľakli, že ako toto dáme. Ale prvotný strach opadol a postupne sme sa na každý ďalší rebrik tešili. Pre deti to bola veľká zábava a tak trochu aj adrenalín. Nakoniec sme sa „prerebrikovali“ ku Kláštorisku, čo bol cieľ našej cesty. Nachádzala sa tam stará zrúcanina kartuziánskeho kláštora, ktorý kedysi slúžil ako útočisko pre ľudí pri obliehaní Tatármi. Bufet, ktorý tam bol, sme využili na oddych a rozbalili naše desiaty. Dospelí si dali po pivku a deti po džúsi, ktoré

načerpali ďalšie sily a pokračovali naspäť do Podlesku. Cestu dole tvoril pekný chodníček. Deti si aj pobehli, čomu sme sa čudovali, kde berú toľko energie. Za hodinku a pol sme boli opäť v Podlesku, kde sme sa rozhodli zahnať hlad miestnymi dobrotami. Síce to bola nenáročná túra, nemali sme počas nej žiadne prudké strmé svahy, ale predsa nôžky boľeli. Po občerstvení sa každý vybral svojou cestou domov. Výlet do Slovenského raja zožal obrovský úspech hlavne u detí, ktorým sa rebriky,

ktoré sú tak charakteristické pre tento národný park, veľmi páčili. Trefne to okomentovala najmladšia účastníčka Lilien. Maroško Španko sa jej pýtal: „No čo Lilka, ideme znova hore na kopec?“ Lilka s úsmevom odpovedala: „Počkaj chvíľku. Len dopijem a môžeme.“ Vtedy sme všetci spustili obrovský smiech. Počas leta máme v pláne ďalšie zaujímavé túry. Pridajte sa k nám a spoločne objavujeme krásy Slovenska!

Kristína Lukášová

STAROSTOVE NOVINKY

Kristína Lukášová zložila sľub poslanca na zasadnutí Obecného zastupiteľstva dňa 15.5.2017. Nahradila poslancu Ivana Trvalca, ktorý sa vzdal mandátu poslanca z dôvodu plánovaného sťahovania. Nová poslankyňa získala vo voľbách 55 hlasov. Len pre informáciu – Ivan Trvalec dostal vo voľbách najviac hlasov -116, za ním Marta Španková-85, Ľuboslav Chytil-78, Anna Gulašová-66, Monika Žišková-63 hlasov. Kristína bola zvolená do kultúrno-sportovej komisie a do komisie pre ochranu verejného záujmu namiesto svojho predchodcu. Ivanovi ďakujem za doteraz vykonávanú prácu vo funkcii poslanca.

Dňom 30.6.2017 skončil pracovný pomer Vladimírovi Gulašovi, ktorý bol zamestnaný na

Obecnom úrade cez Úrad práce na § 50 j) od 1.10.2016.

Na cintoríne bola umiestnená informačná tabuľa, na ktorej bude zverejnená mapa cintorína so zoznamom zosnulých a dátumom úmrtia. Spoločnosť 3W Slovakia, s.r.o. nám zaviedla digitalizáciu hrobových miest. To značí, že náš obecný cintorín a jednotlivé hroby si môžete nájsť na internete. Stačí sa prihlásiť na stránku www.virtualnycintorin.sk a vyhľadať zosnulého podľa priezviska. Dozvieme sa dátum úmrtia, vek v čase úmrtia a na mapke cintorína si priblížite miesto, kde je hrob situovaný. Pre zjednotenie vyhľadávania doporučujem do vyhľadávacieho zadaní „virtuálny cintorín Malužina“.

Na obecnom úrade sme mali kontrolu z Ministerstva

vnútra SR. Predmetom kontroly bola archívacia dokladov a registratúrny plán. Našťastie kontrola bola vopred ohlásená a my sme stihli vypracovať všetky doklady týkajúce sa archivácie a tiež potvrdiť a zlikvidovať doklady od roku 1991. S archiváciou nám pomohla firma, ktorá za 2 týždne prekontrolovala všetky doklady. Niektoré doklady boli uložené v štátnom archíve v Bytči, iné v archíve v Liptovskom Mikuláši a niektoré boli skartované. Kontrola dopadla dobre. Jediným nedostatkom bolo, že na archíve nie je na dverách bezpečnostný zámok. Zámok na archíve je už vymenený. Odteraz sa bude obecný úrad riadiť plánom, ktorý stanovuje, ako sa označujú doklady, ako dlho sa archivujú a kedy a akým spôsobom sa vyradzujú.

- Martin Španko -starosta obce-

TURISTICKÝ ODDIEL na mlyne v OBLAZOCH

Jar prebúda nielen prírodu, ale aj telo a myseľ človeka po dlhej zime. Aj turistický oddiel nabral nových síl, nových členov a jednu slnečnú májovú nedeľu vyrazil do Kvačianskej doliny. Na parkovisku v Kvačanoch nás milo prevápila regionálna zľava – parkovné 1,- Eur na celý deň. Do ruky sme spolu s bločkom dostali sprievodcu, v ktorom boli vyznačené možné trasy Kvačianskou a Prosieckou dolinou. Náš plán bol dostať sa cez Mlyny Oblazy na Veľké Borové. Hneď pri vstupe do doliny nás uchvátil skalný útvar Jánošíkova hlava, ktorý pripomínal strážcu týchto hôr. Cesta k mlynom je súčasne náučný chodník, ktorý ponúka 2 vyhladky. Kráčame z nohy na nohu, máme čas všimnúť si okolitú prírodu a vzácné druhy kvetov. Cesta sa zvažuje dolu, po daždi je klzká. Po chvíli pod skalnatým bralom vidíme 2 drevené vodné mlyny. Scenéria ako z rozprávky. Hučiaci mlyn, zurčiaca voda, drevený mostík a všade vókol kozy s kozliatkami. Obe mlyny boli postavené v 19. storočí obcou Malé Borové a Veľké Borové. Dnes sú mlyny

zrekonštruované a ponúkajú ukážku technológie mletia múky starodávnym spôsobom. V dolnom mlyne sú 2 kolesá, jedno z nich slúži ako pila. Po krátkom oddychu a doplnení energie sme pokračovali popri vodopáde na Veľké Borové. Keď sme vyšli spomedzi skalnatých brál, otvorila sa nám scenéria lúk a pasienkov, kde sa páslo stádo oviec. Boli sme uchvátení týmto pohľadom – zelené lúky, modrá obloha a výhľad naširoko- naďaleko. Cieľom našej cesty bol penzión Borovec, kde nás čakala teplá polievka a dobrá káva, či pívko. Cesta naspäť ubiehala rýchlejšie. Aj sme menej stáli. Vracali sme sa na parkovisko v Kvačanoch po tej istej trase. Cestou sme stretali veľa turistov, prevažne mladých a rodinky s malými deťmi. Ak budete mať čas, vyberte sa aj vy na nedeľnú prechádzku na Oblazy. Verte, že ju zvládnete. Naša najstaršia členka oddielu má 73 rokov a cestu zvládla bez problémov.

-Ma Španková

JUNIÁLES – tento rok netradične v Haláši

Celý týždeň pred juniálesom prebiehali prípravy na Banžekovskej lúke. V sobotu ráno 17.6.2017 bolo sklamaním pre organizátorov – dážď, vietor a teplota 10°C. Starosta a poslanci zvolili náhradné riešenie – juniáles v Haláši. Do práce sa pustilo takmer 20 dobrovoľníkov. Na pomoc prišli aj hasiči, ktorí prevážali z Banžekovskej pojazdové WC, stoly, lavice. Kuchárom, ktorí varili guláš pred Halášom v 2 kotloch (Karol Divok ml. a Vladimír Húzdrik), pršalo za golier. Dážď a vietor neustával a tak východiskom bolo postaviť prístrešky. Na pomoc prišli s rodičmi aj deti, ktoré fúkali balóny a pomáhali s výzdobou vo vnútri Haláša. Na podlahe medzi skalkami sa povalovali piliny z dreva. To všetko sa vyhrabalo.

Pódium pre dižeja bolo poskladané z paliet, ktoré požičal pán Pittner z Drevony. Z paliet bol zhotovený aj barový pult pre vydávanie občerstvenia. Problém s pripojkou elektriny sa vyriešil pripojením z rodinného domu od Šutvajov. Keď hodiny na veži kostola odbíjali dve hodiny popoludní, juniáles sa mohol začať. A to vďaka snahe a obetavosti dobrých ľudí, ktorí pomáhali, ako vedeli. Deťom pripravila súťaž kultúrna komisia, ale aj naši hasiči. Deti si vyskúšali fyzické zručnosti a zvládli aj vedomostné otázky. Od hasičov dostali za splnené disciplíny diplom. Iskierka v očiach im zažiarila, keď vyhrali cenu v detskej tombole, ktorú financovala obec. Po detskej tombole sa žrebovala tombola pre dospelých. Obec ďakuje sponzorom za všetkých 45. cien. DJ Vladimír Handrk hral až do polnoci. Deťom sa najviac páčila farebná hudba a dymová clona. Na provizórnom parkete sa vystriedali postupne

všetky vekové kategórie a všetky možné hudobné žánre. Od detských riekaničiek, cez ľudovky, sladkú, až po tvrdý rock. Pálenie vatry sa odložilo o týždeň. Presne na Ján zapálili hasiči na Banžekovskej vatru. Pri súmraku sa zišli mladí, deti, dospelí. Hudba vyhrávala, klobáska voňala a starosta si uctil prítomných pohárikom domácej slivovice. Niektorí si zaspievali ságu Slovenska „Na Kráľovej holi“. Sponzorom vatry sú Lesná správa Malužiná a Radoslav Petrušák. Postavili ju naši chlapi pod vedením hasičov. Na konci prázdnin obec plánuje urobiť pre deti ešte jednu súťaž na bicykloch, či trojkolkách. Po súťaži sa deti môžu tešiť aj na sľúbenú penu. Všetkým poslancom, hasičom, sponzorom a pomocníkom patrí veľké ďakujem! Tímová práca je tímová.

-Ma Španková

PREVÁŽAME VZDUCH Ak PET fľašu, škatuľu alebo plechovku nezmenšíme, nezošliapneme

Pri kontajneroch na triedený odpad sa s tým stretávame často. Nestlačené PET fľaše, plechovky z pív, nápojové kartóny, prípadne obrovské neskladné kusy polystyrénu často zmenšia možnosti kontajnera a neraz doň – v skutočnosti iba z polovice naplneného – už viac nevracame. To isté sa deje aj v prípade prineseného, doma vytriedeného, papiera a zbavovania sa napríklad škatúľ od obuvi, elektrospotrebičov, nábytku a podobne.

Ak nezačneme za susedov ich odpad upravovať, teda zo smetnej nádoby vyberať, fľaše alebo škatule zošliapávať, aby nezaberali veľa vzduchu, polystyrén lámať a podobne, neraz to skončí tak, že položíme naše poctivo vytriedené odpady vedľa kontajnera alebo ich vhodíme do nádob so zmiešaným komunálnym odpadom. Hrabat sa medzi odpadom nie je komfortné, ani hygienické.

Výsledkom je, že šomre na neporiadok okolo odpadových nádob a upokojí nás, až keď problém „vyriešia“ zberové spoločnosti častejšími návštevami. Ale častejšie odvážanie poloprázdnych, vzduchom naplnených, kontajnerov je nielen časovo náročnejšie, ale i ekonomicky neefektívne.

Riešenie?

Fľaše zošliapnuť, škatule rozobrať, veľké časti (polystyrén) zmenšiť a až potom... šup do kontajnera!

Autor: ENVI - PAK, a.s.

FOTO: Pred vyhodením plastových fliaš, plechoviek, škatúľ a nápojových kartónov zmenšíte ich objem.

JARNEJ BRIGÁDY SA ZÚČASTNILO 24 OBČANOV všetkým srdečná vd'aka !

Do jarneho upratovania v obci sa v sobotu 8.4.2017 zapojilo 24 občanov. A to aj napriek veternému a mrazivému počasiu. 12 chlapov pod vedením starostu sa hneď zrána pustilo do stavby plotu okolo detského ihriska. Jedni kopali jamy na stĺpiky, iní vyberali popri potoku skaly do betónu, no a miešačka sa točila nepretržite do 16- tej hodiny. Chlapi stihli zabetónovať 30 stĺpikov a tiež osadili bránicu na ihrisko. Práca išla od ruky. Zaslúžili sa o to chlapi Miro Trvalec, Ľuboslav Chytil, Paľo Petrula, Martin Garaj, Robo Ozdýnyi, Robo Muchal, Majo Socháň, Jano Čonka, Karol Pastucha, Roman Pavelka, Ľubo Vernarec, Karol Divok a Martin Španko. Na detskom ihrisku to žilo. Deti sa motali okolo rodičov, hrali sa a čakali, kedy sa bude opekať. Mládež Rišo Strnad, Ferko, Janko a Adam Chytilovci, Filip Čonka a Štefan Drozd sa pod vedením Brěta Chytila pustili do čistenia multifunkčného ihriska. Trávu, ktorá prerastala spod koberca vo vnútri ihriska, vytrhali a zasypali

pieskom. Do čistenia cintorína sa pustili Hanka Trvalcová, Majka Pastuchová a Mária Bartková. Pozbierali čečinu a konáre po orezávaní stromov a vyčistili celý cintorín. Marta Španková, Andrea Pavelková, Stázka Chytilová a Jolana Jankovičová vypleli skalku na námestí, vyhrabali trávniky v strede obce a tiež okolo multifunkčného ihriska. Pri práci všetci vyhladli a tak dobre padli opekané klobásky a špekáčky. Starosta obce ďakujem všetkým občanom a rodičom, ktorí obetovali svoj voľný čas na skrášlenie našej obce. Tiež ďakuje občanom, ktorí si udržiavajú v okolí svojich obydli poriadok a čistotu. Vizitkou našej obce sú aj vykosené trávniky, udržiavané záhony kvetov a kríkov a oživením sú balkónové kvety. Zamestnanci obce Marián Vernarec a Vladimír Gulaša dokončili oploenie ihriska, vydláždili chodník k ihrisku a tiež osadili lavičku a pieskovisko. Sponzorom detského pieskoviska je pán Korenko z firmy Oknerok.

SPOMIENKY NA MATERSKÚ ŠKÔLKU V MALUŽINEJ

Materská škôlka je miesto, kde sa deti prvýkrát dostávajú do kontaktu so vzdelaním. V našej obci materská škôlka pôsobila do roku 1992. To, ako škôlka fungovala nám priblížila bývala pani riaditeľka Točeková a pani učiteľka Jankovičová. Práve toto zariadenie ich priviedlo do našej obce. Ako mi pani Točeková povedala, keď skončila školu bola priradená do novovzniknutej škôlky v Malužinej. Dostala tu aj ubytovanie. Rovnaký osud čakal aj na pani Jankovičovou, ktorá sa o pár rokov neskôr stala tiež miestnou učiteľkou v škôlke. Začiatky boli ťažšie, ale postupne sa im podarilo vybudovať skvelo fungujúcu škôlku a na dané časy pomerne modernú. Verím, že mnohí z Vás si pri čítaní tohto článku spomenú na krásne chvíle, ktoré v nej prežili. „Všetko, čo potrebujem vedieť som sa naučil v materskej škôlke.“

S týmto tvrdením musíme súhlasiť, lebo vzdelávanie v rannom veku je veľmi dôležité. Závod Nový domov Malužin v tom čase zamestnával nielen mužov, ale aj ženy matky, a preto vznikla potreba zriadiť materskú škôlku. Vznikla v roku 1965 za vedenia riaditeľa Štefana Gurku v novopostavenej budove typu Okál na samostatnom pozemku s vlastnou záhradou a ihriskom. Budova bola vybavená štandardne na dané obdobie. Mala samostatnú triedu, spálňu, výdajňu jedál (varilo sa však v miestnom závode), šatňu aj sociálne zariadenie. Dobudovaná bola jedáleň a terasa. Prvou riaditeľkou bola Anna Rázgová, Jozefína Huntašová ako učiteľka, prevádzková pracovníčka pani Mária Škultétyová.

V roku 1966 došlo k zmene a na voľné miesto riaditeľky nastúpila Anna Točeková a v roku 1968 pani Jolana Jankovičová. V tomto obsadení škôlka

fungovala až do jej zrušenia. Počas jej existencie sa vystriedalo viac prevádzkových pracovníčok (pani Trvalcová, Liptáková, Šeková, Malatinová).

Materská škôlka bola po odbornej stránke vedená Odborom školstva ONV v Liptovskom Mikuláši, avšak jej hospodársku prevádzku zabezpečoval závod Nový domov. V časech vzniku zariadenia bol nižší počet detí, postupom času sa stav naplnil a to deťmi z Malužinej, Nižnej a Vyšnej Boce. Vzhľadom na to, že tovariň pracovala v čase od 06:00 hodiny, tak pracovná doba škôlky bola od 05:30 - 16:30 hod. Keďže starostlivosť bola celodenná deti dostávali raňajky, desiatu a obed. Škôlka bola ako jednotriedne zariadenie s deťmi od 2,5 roka do 6 rokov. Práca učiteľiek bola o to ťažšia, keďže sme museli svoju činnosť prispôbovať veku detí. Počas fungovania škôlky sme s deťmi pripravovali rôzne zábavné podujatia, vianočné besiedky, oslavy MDŽ a MDD. Taktiež sme vystupovali aj pre závod aj pre obec. Veľmi dobrá spolupráca bola so ZPOZOM – víťanie detí do života, životné jubileá.

Učili sme deti žiť v tomto krásnom prostredí v súlade s prírodou, celú výchovnovzdelávaciu činnosť sme podriaďovali tomu, kde žijú. Napriek sťaženým podmienkam deti odchádzali do základnej školy dobre pripravené, čo kvitovali aj učiteľky základnej školy v Hybiach.

Všetky naše deti, ktoré navštevovali materskú škôlku sa uplatnili v živote, našli si svoj životný štýl a prístup a uplatnili sa na rôznych postoch. Žiaľ zložitá doba, ktorá nebola priaznivá ani pre závod Nový domov Malužin, bolo potrebné z ekonomického hľadiska zariadenie zrušiť. Hľadali sa možné alternatívy udržania materskej škôlky pomocou debát s Odborom školstva ONV, ale aj s rodičmi, avšak k dohode nedošlo. Budova materskej škôlky bola predaná a slúžila inému účelu. Momentálne budova chátra, čo je na škodu celej veci.

Anna Točeková
Jolana Jankovičová
Kristína Lukášová

OZNAMY

Každú nedeľu sa hrá na multifunkčnom ihrisku tenisový turnaj medzi 13:00 a 14:00 hodinou.

V mesiaci Júl až August sa rozhodol Malužinský turistický oddiel uskutočniť prvý ročník výstupu na vrch Radovica. Presný termín výstupu bude včas uverejnený na facebookovej stránke Malužinej a na miestnej tabuli v obci. Pridajte sa k nám a spoločne zdolajte našu Radovicu! Tešíme sa na Vás.

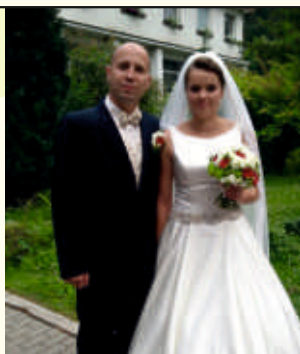
VIETE, ŽE ?

Tento mesiac bola slávnostne promovaná na Ekonomickej univerzite v Bratislave v odbore Účtovníctvo a audítorstvo Ing. Kristína Lukášová.

Dňa 01. 07. 2017 uzavreli manželstvo Karin Divoková a Michal Cibula v evanjelickom kostole v Liptovskom Hrádku. Svadobná hostina sa konala na Borovej síhote.

Na detskom ihrisku platí prevádzkový poriadok. Prečítajte si ho skôr, ako vstúpite na ihrisko. Je to pre bezpečnosť detí.

Futbalový klub z Kráľovej Lehoty (I. trieda žiakov LFZ U-15-MF) vyhral 1. miesto v sezóne 2016/2017, ktorého hráčmi boli aj naši žiaci: Ján, Adam a František Chytilovci. Súťaž hranú na 20 zápasov vyhrali presvedčivo so ziskom 55 bodov a s náskokom 16 bodov pred druhým v poradí- TJ Ďumbier Uhorská Ves.

10 NAJZDRAVŠÍCH SEMIEN 6. Marhuľové semená

Veľkosť porcie = 1/4 šálky

Marhuľové jadrá sú, ako väčšina orechov a semien, veľmi výživné. Medzi živiny, ktoré obsahujú, patrí amygdalín, ktorý je tiež známy ako vitamín B17. Tento napáda rakovinové bunky, a tým môže pomôcť predísť rakovine. Amygdalín (vitamín B17) je obsiahnutý v mnohých stovkách potravín, ale tie, ktoré sú zvlášť bohaté na amygdalín zmizli do značnej miery z našej západnej stravy. Zistilo sa že ľudia z celého sveta, ktorí stáleedia tradičnú stravu, žijú z veľkej časti bez rakoviny..

Okrem marhuľových jadier, príklady ďalších potravín bohatých na amygdalín sú horké mandle (amygdalín má horkú chuť - sladké mandle ho neobsahujú, a marhuľové jadrá, ktoré nie sú horké ho neobsahujú). Ostatné potraviny, ktoré obsahujú amygdalín sú jablkové jadierka, hroznové zrníčka, proso, fazuľové struky, väčšina bobúľ, maniok a mnoho ďalších semien, fazúľ, strukovín a obilíe - ale nie tie, ktoré boli veľmi hybridizované.

Pre prevenciu, však, Dr Ernst T Krebs Jr, biochemik, ktorý najprv produkoval laetrile (koncentrovaný amygdalín) v roku 1950, tvrdí, že ak človek bude jesť desať až dvanásť marhuľových jadier denne po celý život, je pravdepodobné že nedostane rakovinu.

USMEJTE SA, JE TU LETO!

Už dotopili sa posledné vločky snehu,
pominula sa aj jar, čo doniesla nám tepla nehu.
Kvetnaté koruny stromov už opadali,
ovocia plody na miesto nich sa povešali.

**Začalo sa leto, čo všetkým líca hreje.
Na kúpaliská, ihriská bežme,
veď dobre je.**

Veď dobre je po zime pozohrievať si telá,
opáliť ich trošičku, nie zas príliš veľa.

**Malužinskí turisti si svoje saky paky,
nahádzali do vakov, či sú to rupsáky?
S úsmevom a nádejou na túry sa berú,
nielen mladšie ročníky,
aj starší na môj veru.**

Kto by tomu uveril, že ešte v takom veku,
ukrytá je ľudská sila,
čo zdolá kopce v drieku.
Popri nohách dôchodcov, aj malé nôžky kráčali,
čo tie kopce obrovské,
spolu s nimi zdolali.

**Aj obecné ihriská plnia sa už mládežou,
tenis, futbal hrajú tam, pod kostolnou vežou.
Pri bytovke štebot detí,
od radosti obcou letí.**

Radujme sa veselme sa,
že je leto krásne, huby v lesoch nazbierajme,
nech každý z nás žasne.

Maliny a iné plody, do komôrky dáme,
na jeseň a zimné časy si ich uschováme.

**A tak končí letná báseň, ktorá na Vás volá.
Užite si leto krásne, kým ho zima zdolá.**

-MaKa- :)

BLAHOŽELÁME JUBILANTOM

OKRÚHLE ŽIVOTNÉ JUBILEUM OSLÁVILI

v apríli - **Ján Gulaši** 65 rokov
v máji - **Eva Líšková** 70 rokov
v júni - **Anton Piovárči** 80 rokov

Všetkým oslávencom
prajeme veľa zdravia,
šťastia a spokojnosti
v kruhu rodiny.

